

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19?find=1&text=присяга#Text> (дата звернення 23.06.2022).
2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 01.05.2022).
3. Правила ППД / інформаційна сторінка Бердянського державного педагогічного університету. URL: <https://bdpu.org.ua> (дата звернення 23.05.2022).
4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
5. Скляр О.С. Надання першої психологічної допомоги Національною поліцією України під час надзвичайних ситуацій / Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗУ, 2022. с. 385

Тінін Дмитро Геннадійович

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Жарик Єлизавета Русланівна

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ
МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

3 лютого 2022 року у зв'язку із агресією Російської Федерації в Україні був уведений воєнний стан. Введення такого правового режиму тягне за собою низку особливостей, а саме – часткове тимчасове обмеження конституційних прав громадян. Такі обмеження можуть проявлятися у встановленні особливого режиму в'їзду та виїзду, перевірці документів, запровадженні комендантської години, відчуженні та вилученні майна усіх форм власності для забезпечення потреб оборони.

Враховуючи нестабільність національної безпеки України на сучасному етапі і ведення бойових дій на окремих ділянках нашої країни, питання, що стосуються особливостей функціонування державного апарату в умовах воєнного стану є надважливим.

Нині потребує системного підходу визначення проблем та перспектив розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців в умовах воєнного стану

У сучасних умовах модернізації всієї системи державної служби в Україні, їхньої інтерпретації в систему правоохоронних органів країн ЄС та НАТО закономірно посилюється потреба в удосконаленні професійної підготовки особового складу та особливо його управлінської ланки в органах Національної поліції України. Саме управлінський склад є визначальним елементом усієї структури Національної поліції України, від якого зрештою залежить ефективність функціонування усіх підрозділів, кожного співробітника поліції і, в кінцевому результаті, успіх самої правоохоронної системи. Управління Національною поліцією України вимагає підготовки керівників-професіоналів, які визначають стратегію і тактику управління, принципи та методи роботи з персоналом, основи оперативного мистецтва управління, соціологію, логіку, психологію і педагогіку, орієнтування в політичних, економічних, науково-технічних та інших питаннях, а також володіння сучасними організаційно-управлінськими технологіями.

В організації і здійсненні підготовки кадрів для органів Національної поліції України наявна низка невирішених проблем, які потребують прийняття додаткових заходів щодо удосконалення вказаного напрямку організаційної діяльності цих органів. Складнощі змісту управлінської діяльності в сфері охорони правопорядку й боротьби зі злочинністю, що склалися на сучасному етапі, обумовлюють підвищення вимог до підготовки високопрофесійних керівників, здатних вирішувати нові й набагато складніші управлінські функції. Висококваліфіковані кадри правоохоронної та управлінської діяльності створюються в результаті цілеспрямованої кадрової політики, головною складовою якої є професійна підготовка. Положенням про організацію професійної підготовки поліцейських, затвердженим Наказом МВС України від 16 лютого 2016 р. № 105, професійна підготовка визнана одним з пріоритетних напрямів оперативно-службової діяльності співробітників Національної поліції України [1, с. 165].

Основною проблемою поліцейської освіти залишається давно назріла реформа відомчих вищих

навчальних закладів, які підпорядковані МВС. Наприклад, всім відома Національна академія внутрішніх справ України, а також ще шість вищих навчальних закладів при МВС здійснюють підготовку як юристів (вища юридична освіта необхідна не всім категоріям поліцейських, але, скажімо, для слідчого вона є обов'язковою) так і психологів, а також здійснюють підготовку аспірантів і докторантів. Разом з цим для роботи у поліції у широкому сенсі цього слова підходить будь-яка вища юридична освіта, отримана у будь-якому вищому навчальному закладі. А для того, щоб навчити здібного кандидата на посаду поліцейського, який перед цим успішно пройшов конкурсний відбір, певним специфічним знанням у галузі його майбутньої діяльності, достатньо проходження ним спеціального інтенсивного курсу навчання у закладі МВС від шести місяців до одного року.

Особливу увагу приділити необхідно насамперед вступним, а також випускним іспитам з фізичної та спеціальної підготовленості правоохоронців.

Проблема професійного відбору молоді, яка вступає до ВНЗ МВС України в широкому плані на цей час ще практично не вивчалася, а методика її дослідження потребує коригування з урахуванням вимог сьогодення, загальної фізичної підготовленості правоохоронців, стану їх здоров'я, залежить процес засвоєння ними бойових прийомів єдиноборств, який в більшості випадків вирішує долю заходів по припиненню протиправних посягань. Так вимоги достатнього рівня фізичної підготовленості до прийнятих на службу майбутніх правоохоронців в період початкової підготовки та при виконанні є одним з важливіших факторів для поліцейського [2, с. 75].

Однак аналіз літератури та практичний досвід показав, що рівень підготовленості курсантів недостатній. Кандидати на посаду поліцейського в більшості випадків не можуть скласти базові нормативи з фізичної підготовки тому під час навчання вони не покращують свої навички а намагаються довести свої фізичні здібності до рівня вступних іспитів. Тому на мою думку важливо приймати на службу кандидатів які фізично та психологічно відповідають стандартам. Після таких змін кількість майбутніх кадрів для місцевих органів поліції зменшиться але рівень підготовки та професійності збільшиться.

Також до органів поліції приймають кандидатів з юридичною освітою які пройшли спеціальний курс підготовки від 6 місяців до року. За настільки короткий час кандидати не можуть оволодіти тактико-спеціальною вогневою та фізичною підготовкою в той самий час вдосконалювати нормативно-правову базу. Таким чином після спеціальних курсів рівень підготовки в більшості випадків не є достатньою. Тому така підготовка кадрів є не доречною та не ефективною.

Цьому існує багато причин: - діяльність правоохоронців проходить в нових умовах, а його навчання та підготовка в цілому здійснюється за старими принципами, критеріями та методичними рекомендаціями; - низький рівень підготовки правоохоронців (фізичної, спеціальної, психологічної, професійно-прикладної); - невідповідність рівня підготовки до Європейського; - недоліки професійного відбору молоді до правоохоронних органів; - недостатнє практичне обґрунтування комплексного навчання тактико-спеціальної, фізичної та підготовки зі зброєю; - низький рівень мотивації до вдосконалення власної професійної підготовленості та розвитку фізичних та спеціальних якостей. Основними чинниками зниження впливу фізичних навантажень на результати професійної підготовленості та процес навчання є: - відсутність типових програм з СФП; - відсутність достатнього часу для оволодіння тактико-спеціальних навичок та поведінки і використання зброї - низький вихідний рівень фізичної підготовленості більшості новобранців, які вступають до вузів МВС України; - неефективне використання часу, відведеного на фізичну підготовку; - необхідність більшої кількості практикування нових знань - необхідність більш ретельного проведення ранкової зарядки тощо [3, с. 47].

Головною метою вдосконалення фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців актуальним питанням є формування фізичних, професійно-прикладних та психологічних якостей з урахуванням специфіки обраного напрямку несення служби у правоохоронних органах, а також комплексного підходу об'єднання фізичної, тактико-спеціальної та вогневої підготовки, які будуть імітувати ситуації самозахисту, переслідування та затримання правопорушника на практичних заняттях, а не теоретичних ситуаціях [4, с. 4].

По-перше, основною проблемою є низький рівень фізичної підготовленості молоді, яка вступає до силових структур, це складає певні труднощі при засвоєнні спеціальних та професійно-прикладних навичок. По-друге, відсутність єдиної типової програми з фізичної та спеціальної підготовки у ВНЗ МВС України та зменшення кількості годин на дисципліну. По-третє, низька мотивація молоді до занять з фізичної підготовки. Перспективами подальшого дослідження вбачаються розробка та впровадження власної програми з фізичної та спеціальної підготовки до ВНЗ МВС України. Перспектива реформування та розвитку системи професійного відбору майбутнього поліцейського: по-перше, вдосконалення застарілих систем навчання в вищих навчальних закладах МВС та перехід на більш сучасну та практичну європейську систему. Таким чином ми усунемо застарілу та не ефективну систему відбору та навчання кадрів для національної поліції піднявши професійність та підготовленість поліції в майбутньому; по-друге, рівень фізичної підготовки поліцейських збільшиться і цим зменшить показник злочинності на території місцевих відділів поліції; по-третє, рівень довіри до національної поліції збільшиться так як поліцейських буде мати естетичний зовнішній вигляд та відповідати більшості стандартів населення; Останній та не менш важливий пункт – це заміна від кількості до професіоналізму

поліції. Менша кількість професіоналів зможуть робити більший якісний обсяг роботи [5, с. 42].

В юридичній літературі акцентується увага на тому, що незважаючи на великий обсяг проведеної в цьому напрямі роботи, сьогодні ще залишаються проблеми у правовому регулюванні прийняття на службу в поліції, зокрема у сфері закріплення вимог до кандидатів на відповідну службу. Так, наприклад, слід звернути увагу на те, що сьогодні склалася дивна ситуація у сфері нормативного закріплення вимог до фізичної підготовки кандидатів на службу в Національній поліції України. Так, у 2015 р. в патрульну поліцію приймали на підставі Методичних рекомендацій щодо умов та порядку виконання вправ і нормативів з фізичної підготовки кандидатами на службу до підрозділів патрульної поліції, затверджених Першим заступником Міністра внутрішніх справ України 30 січня 2015 р. Сьогодні зазначені Методичні рекомендації застосовують і при прийнятті на службу в інші підрозділи Національної поліції України. Однак, виходячи з того, що завдання та функції різних підрозділів поліції відповідним чином відрізняються, вважаємо, що це, у свою чергу, накладає відповідну специфіку і на фізичну підготовку поліцейських. Отже, існує необхідність прийняття комплексного наказу щодо Національної поліції України, в якому на підставі науково виваженого підходу передбачити нормативи з фізичної підготовки для кандидатів на посади в різні підрозділи поліції. Тому подальше удосконалення національного законодавства, яке регламентує вимоги до кандидатів на службу в поліції, сприятиме вирішенню питань належного кадрового забезпечення поліції, яка сьогодні перебуває в стадії реформування [6, с. 110]. Безумовно, важливе значення при формуванні структури поліції слід враховувати як національні традиції, так і міжнародний досвід.

В цілому на сьогодні запроваджено чимало позитивних нововведень в напрямку реформування правоохоронної системи. Однак існують певні недоліки та неточності, які потребують свого вирішення та вдосконалення.

Сьогодні актуальним є пошук та запровадження нових підходів у сфері управління органами внутрішніх справ, побудови їх якісно нової моделі відповідно до стандартів, принципів і норм, що вироблені світовою спільнотою. Важливе теоретичне та практичне значення на цьому шляху має досвід правоохоронних органів інших країн світу, знання тих явищ, тенденцій та закономірностей, що визначають сучасний стан і перспективи розвитку управління поліцейськими підрозділами [7, с. 22].

Запровадження та активізація розвитку національної поліції є запорукою ефективного механізму реалізації прав та свобод людини та громадянина в Україні. Тому особливої актуальності набувають теоретичні та прикладні розробки щодо запровадження в Україні поліції європейського зразка.

Україна поступово приводить національне законодавство у відповідність з європейськими стандартами функціонування органів поліції, які позитивно вплинуть на процес реформування правоохоронної діяльності.

Таким чином, недосконалість професійної підготовки управлінських кадрів для правоохоронних органів України в особливих умовах, пов'язаних зі збройною агресією Російської Федерації та в період воєнного стану в Україні, може негативно вплинути на національну безпеку України, її обороноздатність.

Проблеми, які виникли внаслідок окупації території України, є багатограничними. У зв'язку з цим, дослідження проблематики особливостей розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців в умовах воєнного стану в умовах правового режиму воєнного стану, бойовій обстановці, в особливий період військовослужбовців та інших осіб має підвищену актуальність. Аналізуючи вищезазначене, на сьогодні вкрай актуальним вбачається врегулювання ситуації на міжнародному рівні з метою стабілізації в усіх сферах суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко І.Г. Впровадження стандартів професійної підготовки управлінських кадрів Національної поліції України на основі аналізу діяльності поліції країн ЄС. Актуальні проблеми правотворчості і правоприменительної діяльності в Республіці Казахстан: матеріали Міжнарод.наук.-практ. конф., присвяченої 30-річчю Незалежності Республіки Казахстан та 100-річчю дня народження академіка Салика Зімановича Зіманова (Костанай, 26 берез. 2021 р.). Костанай, 2021. С. 165–171.
2. Удосконалення професійної підготовки поліцейських щодо здійснення ефективної службово-бойової діяльності: матеріали круглого столу, м. Херсон, 28 квітня 2022 р. / за заг. ред. Вайди Т. С., канд. пед. наук, доц. Одеса: ОДУВС, 2022. 100 с.
3. Моргунов О.А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Чесць і закон*. 2014. № 2. С. 46–49.
4. Зозуля Є.В. Підготовку сучасного правоохоронця – на рівень європейських стандартів. *Наукова бібліотека*. 2014. № 4. С. 4.
5. Кущенко В.О., Комзюк М.А., Іншеков М.В. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф.(м. Харків, 24 травня 2018 р.).-Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018.- С. 41-43.
6. Худякова О.В. Вимоги до кандидатів на службу в поліції. *Право і Безпека*. 2015. № 4. С. 107-111.
7. Курко М.Н. Поліція України (національна поліція): історіографія створення, стан законодавчого і ресурсного забезпечення та перспективи розвитку. *Право.іа*. 2015. № 1. С. 21-28.